

Կոնդակ ընդհանրական Շամախու վիճակի հոգևորական դասի, հոգաբարձութեանց, երեսփոխանների, վաճառականների և այլ դասակարգի անունով, որով յայտնելով եպիսկոպոսի թեմի առաջնորդ կարգուելը՝ յորդորուեց, որ աշակցութիւն ցոյց տան նորան, որպէս զի կարողանայ կատարել իւր վրայ զրած պարտականութիւնները: 31 մայիսի, թ. 800:

ՆՈՐԻՆ ՎԵՀԱՓԱՌՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐԳԵԻԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Կոնդակ Սումինիայի Կոնստանցա քաղաքի Ներսէս քահանայ Առաքելեանի անունով, որով, հոգևոր հովիւ Տ. Գնէլ եպիսկոպոսի միջնորդութեան համաձայն, քահանայական լանջախաչ կրելու իրաւունք շնորհուեց: 14 մայիսի, թ. 710:

Կոնդակ Տփլիսի էջմիածնեցոց ա. Գէորգ եկեղեցու միաբան Ղևոնդ քահանայ Մամիկոնեանի անունով, որով, Տփլիսի Առաջնորդի միջնորդութեան համաձայն, աւագ քահանայութեան պատիւ շնորհուեց: 14 մայիսի, թ. 711:

ՍԻՆՕԴԻ ՕՐԱԳՐԵՐԻՑ ՔԱՂՈՒԱԾՆԵՐ

Սինօդը՝ լսելով Ղարաբաղի Կոնսիստորիայի անցած տարուայ նոյեմբերի 27-ի, № 3763 յայտարարութիւնը՝ ուսուցիչ Արտաշէս Տէր-Յովսէփեանին Կախ-Աւանի վրայ հեռացած Մեկթիսեղեկ քհնյ. Սլղբեանի փոխարէն քհնյ. ձեռնագրելու մասին, որոշեց. մերժել Կոնսիստորիայի միջնորդութիւնը Արտաշէս Տ. Յովսէփեանին Կախ-Աւանի վրայ քհնյ. ձեռնադրելու մասին և պատուիրել կարգադրել, որ Սլղբեան քահանան մնայ Կախ-Աւանում և հովուէ ալլ տեղի իւր ծխականներին: 10 մայիսի, թ. 193:

Սինօդը՝ քննութեան առնելով Աղէքսանդրոպոլի Ղևոնդ քհնյ. Մամիկեանի, գաւառի Ազգանչի գիւղի Մկրտիչ քհնյ. Թեանեանի, Փոքր-Պարնի գիւղի Ներսէս քհնյ. Թորոսեանի և

Պատգամները համարվում են քննարկային մեղադրական գործը կախովի ճանաչելի պատկերներ կատարելու մեջ, որոշեց. 1913 թ. փետրվարի 21-ի ամենաողորմ հրովարտակի գործը կամք կարճել յիշեալ քահանայների դէմ յարձեցած մեղադրական գործը և ազատել նրանց պատասխանատու թիւնից. 10 մայիսի, թ. 194:

Սինոդը՝ համաձայն Աստրախանի կոնսիստորիայի միջնորդութեան, որոշեց. թոյլ տալ Աստրախան քաղաքի ս. Յարութեան եկեղեցու ծխականներին դէպի գերեզմանատունը ջրմուղ տանելու համար ծախսել եկեղեցու գումարներից 3000 ռուբլի. 12 մայիսի, թ. 198:

Սինոդը՝ քննութեան առնելով Լոռուայ գաւ. Հագուա գիւղի վերայ ձեռնադրուած Եսայի քնյ. Տէր Առաքելանցին Աղէքսանդրոս. գաւ. Ղչաղ գիւղը փոխադրելու վերաբերեալ գործը, որոշեց. համաձայն կոնսիստորիայի եզրակացութեան, մերժել Եսայի քնյի փոխադրութեան խնդիրը, խստիւ պատուիրելով Երևանի կոնսիստորիային, որ յիշեալ քահանան վերադառնայ Հագուա և հովուէ իւր ծխականներին. պատուիրել նաև Վրաստանի կոնսիստորիային առ յշինչ համարել Եսայի քահանայի արձակման թուղթը և հսկել, որ նա հաստատուէ Հագուայում և շարունակէ իւր ծխի հովուութիւնը. 16 մայիսի, թ. 203:

Սինոդը՝ Աստրախանի կոնսիստորիայի միջնորդութեան համաձայն, քննութեան առաւ Վլադիկաւկազի վերաբնակիչ հրէայ Մարիա Վլադիսլաւսկու խնդիրը, հետեալի վերաբերմամբ. խնդրատուն հայ-լուսաւորչականի հետ պատկուելու նպատակով ընդունել է հայադաւանութիւն, սակայն հանդամանքների փոփոխութեան պատճառով պակուել է հրէայի հետ, որից ունեցել է մի զաւակ. այժմ սակայն նա մարդուց բաժանուած, ապրում է իւր երեխայի հետ և խնդրում է բացատրել. ա) նրա ամուսնութիւնը հրէայի հետ օրինական է, թէ ոչ. բ) թե՛ է պատկանում երեխան. կարող է մկրտել տալ նրան առանց հօր հաճութեան. և գ) կարող է նա այժմ համարուել քրիստոնեայ և ինչպէս

է վարուելու. Սինօղը որոշեց, յայտնել խնդրատու Մարիամ Վլադիպաւակուն, որ նրա ամուսնութիւնը հրէայ Լեինի հետ՝ համաձայն X հատ. 1 մ. 37 յօդ. համարուած է անվաւեր, այդ ամուսնութիւնից ծնուած երեխան կարող է մկրտուել մօր դաւանութեան ծիսով և խնդրատուն իբրեւ հայ դաւանութեան ծիսով արդէն մկրտուած, մնում է քրիստոնեայ՝ համարուելով հայ եկեղեցու անդամ: 19 մայիսի, թ. 205:

Սինօղը՝ քննութեան առնելով Տփլիսի Մէյդանի ս. Գէորգ եկեղեցու հոգաբարձունքը՝ Սեդրակ Յարութիւնեանի, Յովսէփ Ստեփանեանի և Գրիգոր Արէշեանի բողոքը Վրաստանի թեմի առաջնորդ Տ. Մեսրոպ եպիսկոպոսի դէմ նրանց պաշտօնից անկանոն կերպով արձակելու համար, որոշեց, ի նկատի ունենալով, որ ծխական երկրորդ ժողովը՝ քննելով հոգաբարձունքի գործունէութիւնը, որոշել է նրանց արձակուած համարել և նոր ընտրութեամբ ընտրել է հոգաբարձական նոր կազմ, որոնք և հաստատուել են առաջնորդի կողմից, թողնել անհետեանք հոգաբարձունքի բողոքը: 19 մայիսի, թ. 208:

Սինօղը՝ ստանալով Պետերբուրգից իշխան Նիկողիմոս Ամատունու միջոցով ուղարկուած Պետերբուրգի հայ գաղութի մէջ հանգանակուած 11,264 ռ. 25 կոպ., որոշեց, համաձայն Ն. Ամատունու գրութեան այդ գումարի կէսը 5632 ռ. 12½ կոպէկ յանձնել Օշական գիւղի «Մեսրոպեան դպրոցի շինարարական յանձնաժողովին, իսկ մնացած կէսը ընդունել յօգուտ դպրոցական ֆօնդի, որի համար շնորհակալական թուղթ գրել իշխան Ն. Ամատունուն: 19 մայիսի, թ. 210:

Սինօղը՝ երևանի նահանգապետի համաձայնութիւնն ստանալով, որոշեց, թոյլ տալ Աղէքսանդրոպոլի գաւ. Ղազարապատ գիւղի ծխականներին վերաշինել գիւղի աղօթատունը՝ ծախսելով հաստատուած յատակագծի և նախահաշուի համաձայն 3000 ռուբլի: 21 մայիսի, թ. 211:

Սինօղը՝ ի լրումն իւր անցեալ տարուայ մարտի 3-ի օրագրական վճռի, հետեւեալ որոշումն արաւ Արդուինի

Դրիգոր քհյ. Եսայեանի վերաբերմամբ. պատուիրել Վրաստանի կոնսիտորիային ի կատար ածել յիշեալ քահանայի վերաբերմամբ Սինոդի 1913 թ. մարտի 3-ի որոշումը և հեռացնել նրան Արդուինից այս ուսումնական տարին վերջանալուց յետոյ, նշանակելով մի այլ տեղ, անկախ դրանից՝ կարգադրել, որ Արդուինի համար նոր քահանայացու ընտրուի 21 մայիսի, թ. 215:

Սինոդը՝ ի նկատի առնելով, որ հանգուցեալ Միրզաջան Խաչատրեանի կտակի երկրորդ կէտի զօրութեամբ կտակարարի այրին պէտք է ստանայ տարեկան 2500 ռուբլի կտակադումարի 0/0-ից, և կամենալով այդ գումարի հատուցումը ընդմիշտ կանոնաւորել, որոշեց. պատուիրել Մ. Աթոռի կալուածոց կառավարիչ Լ. Տ. Աւետիքեանին կալուածոց արդիւնքից վճարել ամեն տարի 2 նուագում տարուայ սկզբին և յուլիսի 1-ին Միրզաջան Խաչատրեանի այրուն տարեկան 2500 ռուբլի և այս մասին ստացական ստանալով ուղարկել Սինոդիս վճարուած գումարը կտակած դրամագլխի տոկոսներից հանելու և ելք գրելու համար 23 մայիսի, թ. 217:

Սինոդը՝ քննութեան առնելով Սուրմալու գաւառի Բլուր գիւղի ընծայացու Կիրակոս Պետրոսեանի քահանայ ձեռնադրուելու վերաբերեալ գործը և ի նկատի ունենալով, որ նա, թէև ձեռք է բերել Երևանի թեմական դպրոցի Դ. դասարանի առարկաներից վկայական, սակայն՝ Սինոդի ատեսանում քննութեան ենթարկուելով, ցոյց տուաւ անբաւարար գիտութիւն, որոշեց. մերժել Կիրակոս Տէր Պետրոսեանի խնդիրը նրան քհյ. ձեռնադրելու վերաբերմամբ 23 մայիսի, թ. 219:

Սինոդը՝ Երևանի նահանգապետի համաձայնութիւն ստանալով, որոշեց. թոյլ տալ Աղէքսանդրոպ. գաւ. Մեծ-Քէշիքի գիւղի եկեղեցու շինութիւնը՝ հաստատուած յատակագծի համաձայն. (Օրէնք. Շինար. Կանոն. 143 յօդ.): 26 մայիսի, թ. 227:

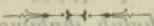
Սինոդը՝ Վեհափառ-Կաթողիկոսի մակագիր պատուէրի

համաձայն քննութեան առաւ Վաղարշապատի վերաբնակիչ Չիչակ Պօղոսեանի խնդիրը, որով յայտնում է, թէ Տաճկաստանում քրդերից առեւանգուելով, բռնութեամբ մահ մեղականացել է և ամուսնանալով քրդի հետ ունեցել է զաւակներ, սակայն փախչելով ամուսնուց, կամենում է վերադառնալ հայ դաւանութեան և մկրտել իւր երեխաներին, որոշեց. Օր. XI հատ. 1 մ. 11 յօդ. և 1141 յօդ. 16 կէտի համաձայն ընդունել խնդրատու Չիչակ Պօղոսեանին հայ եկեղեցու ծոցը և պատուիրել Վաղարշապատի գործակալին երեք ամսուայ ապաշխարանքից յետոյ խոստովանեցնել և հաղորդել նրան, իսկ երեխաներին մկրտելով, տեղեկութիւն տալ կոնսիստորիային: 23 մայիսի, թ. 224:

Սինօգր՝ քննութեան առնելով Սարկովի վերաբնակիչներ Վարդան և Լուիզա Արզարեան ամուսինների պատկերածման գործը, և ի նկատի ունենալով, որ մեղադրուող կինը, Լուիզա Ռերնարդովա, ծնեալ Գունցիկերը, պատկանում է ըստբական դաւանութեան, որոշեց. Օրինաց XVI հատ. 2 մաս. (հրատ. 1892 թ.) 455 յօդ. և Արզարադատութեան Նախարարութեան 1910 թ. դեկտմբ. 24-ի, № 64287 շրջաբերականի համաձայն այդ գործը Սինօգիա դատին ենթակայ համարելով, պատուիրել Աստրախանի կոնսիստորիային կարճել այդ գործը և հրահանգել նոյն կոնսիստորիային, որ խառն պատկերի լուծման գործերը ենթակայ են պատասխանատու կողմի դաւանութեան հոգևոր իշխանութեան: 26 մայիսի, թ. 229:

Սինօգր՝ լսելով Շամախու կոնսիստորիայի այս տարուայ մայիսի 5-ի, № 1189 յայտարարութիւնը, որով միջնորդում է Ախալցխայի վիճ. Ծուղբուտ գիւղացի Յովհաննէս Աղամեանին հոգևոր կոչման մէջ ընդունել և ձեռնադրել Դերբենտի ս. Ամենափրկիչ եկեղեցու զպիր՝ ի տրիտուր նոյն եկեղեցում արած բազմամեայ սպասաւորութեան, որոշեց. ի նկատի ունենալով, որ ընծայացու Աղամեանի երկդասեան դպրոցից ստացած վկայականը չի համապատասխանում ծխական կանոնադրութեան 59 յօդուածի և 1907 թ. մարտի 23-ի, № 515 կոնդակի պահանջներին,

մերժել կոնսիտորիայի միջորդութիւնը Ադամեանին հոգեւոր կոչման մէջ ընդունելու և Դերբենտի եկեղեցում զսլիբ կարգելու վերաբերմամբ 26 մայիսի, թ. 228:

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՆԵՐՄԱՆ ԱՐԺԱՆԱՅԱԾՆԵՐ:

Վերջին տարիները զանազան տեղերից թէ բանտարկուածներն իրենք և թէ արանց թշուառ ընտանիքներն ու ծնողներն դիմում էին Աղգիւր Վեհափառ Հայրապետին՝ խնդրելով արկանել իրենց աղերսներն առ ռոտ Նորին Կայսերական Մեծութեան՝ արժանացնելու ամենաողորմած Բարձրագոյն ներման: Հայ թրքական ընդհարումներից յետոյ հայերից մեծ թուով մեղադրուեցին իբր Գաշակցական կուսակցութեան պատկանելուն համար:

Նրանց դատեցին 1912 թ. սկզբներում Պետերբուրգում Սենատի առանձին դատարանով. շատերը արդար ճանաչուեցին, իսկ ոմանք ենթարկուեցին պատժի, մինչև անգամ տաժանակիր աշխատանքի, թողնելով իրենց յետևից դժբախտացած ընտանիքներ և ծնողներ: Ահա և Վեհափառ Հայրապետն, որի զգայուն սրտին մօտ էր իւր սիրեցեալ զաւակների թրշուառ կացութիւնը՝ անցեալ Ստրիլի 19-ին առանձին դրուժեամբ դիմեց Կովկասի Փոխարքայ Նորին Պայծառափայլութիւն կոմս Վարանցով-Գաշկովին՝ և միաժամանակ էլ Արգարադատութեան Լախարար Նորին բարձր գերագանցութիւն Շչեպլովիտովին «Խնդրելով արկանել առ ռոտ Նորին Կայսերական Մեծութեան Վայրադոյն Պատրիարք Կաթողիկոսի ամենադէպ ամենահպատակօրէն միջնորդութիւնը «Գաշակցութիւն» կուսակցութեանը մասնաղեկելու մէջ մեղադրուելու պատճառով դատապարտուածների և քննութեան ու դատի ենթարկուածների ներման համար, որպէս անձանց, որոնք մտել էին նորա գործունէութեան շրջանի մէջ հայ-թուրքական ընդհարումներից յառաջ եկած ինքնապաշտպանութեան բացառիկ պայմանների շնորհիւ»: